

Mål C-430/21**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

14 juli 2021

Domstol som begär förhandsavgörande:

Curtea de Apel Craiova (Rumänien)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

7 juli 2021

Klagande:

RS

Saken i det nationella målet

Klaganden RS har ingett ett anmälan avseende längden på ett straffrättsligt förfarande till Curtea de Apel (Appellationsdomstolen i Craiova, Rumänien), avdelningen för brottmål samt barn- och ungdomsrelaterade frågor, kollegiet för rättigheter och friheter. Anmälan rör den tid det har tagit för åklagarmyndigheten vid Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția pentru investigarea infracțiunilor din justiție (Rumäniens högsta domstol och kassationsdomstol – avdelningen för utredning av överträdelse begångna inom domstolväsendet, nedan kallad utredningsavdelningen), att utreda ett straffrättsligt ärende.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Enligt artikel 267 FEUF ombeds EU-domstolen tolka artiklarna 2 och 19.1 andra stycket FEU och artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan).

Frågor som har hänskjutits för förhandsavgörande

1) Utgör principen om domares oavhängighet, som slås fast i artikel 19.1 andra stycket FEU, jämförd med artikel 2 FEU och artikel 47 i stadgan, hinder för en nationell bestämmelse, som den i artikel 148.2 i den rumänska konstitutionen, i

den tolkning som Curtea Constituțională (Författningsdomstolen) har gjort i sitt avgörande nr 390/2021 att de nationella domstolarna inte har befogenhet att pröva huruvida en nationell bestämmelse, som har förklarats vara författningsenlig i ett avgörande från Curtea Constituțională, är förenlig med unionsrätten?

2) Utgör principen om domares oavhängighet, som slås fast i artikel 19.1 andra stycket FEU, jämförd med artikel 2 FEU och artikel 47 i stadgan, hinder för en nationell bestämmelse, som den i artikel 99 § i den rumänska lagen nr 303/2004 om domares och åklagares ställning, om att ett disciplinärt förfarande får inledas och disciplinåtgärder vidtas mot en domare på grund av underlåtenhet att följa en dom från Curtea Constituțională (Författningsdomstolen), i fall där domaren ska ge unionsrätten företräde framför ett avgörande från Curtea Constituțională, eftersom den nationella bestämmelsen inte ger nämnda domare möjlighet att tillämpa en dom från EU-domstolen som denne anser har företräde?

3) Utgör principen om domares oavhängighet, som slås fast i artikel 19.1 andra stycket FEU, jämförd med artikel 2 FEU och artikel 47 i stadgan, hinder för nationell domstolspraxis som innebär att domaren, vid äventyr av disciplinåtgärder, inte får tillämpa EU-domstolens praxis i straffrättsliga förfaranden som det där en invändning görs gällande den rimliga tidsåtgången för ett straffrättsligt förfarande, vilken regleras i artikel 488¹ i den rumänska straffprocesslagen?

Anförda unionsbestämmelser och anförd praxis från EU-domstolen

Artiklarna 2, 4.3 och 19.1 FEU samt artikel 47 i stadgan

Dom av den 18 maj 2021, Asociația ”Forumul Judecătorilor din România” (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 och C-397/19, EU:C:2021:393, nedan kallad domen av den 18 maj 2021)

Dom av den 27 februari 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117, punkterna 42–44)

Dom av den 25 juli 2018, Minister for Justice and Equality (Brister i domstolssystemet) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punkt 48)

Anförda nationella bestämmelser

Artikel 11.3 i **den rumänska konstitutionen**, där det föreskrivs att om ett fördrag som Rumänien ska ansluta sig till innehåller bestämmelser som strider mot konstitutionen får det ratificeras först efter ändring av konstitutionen, och artikel 148.2 och 148.4 där det föreskrivs att bestämmelserna i Europeiska unionens grundfördrag och bindande gemenskapslagstiftning ska ha företräde framför nationella lagar som strider mot dessa (punkt 2) och att parlamentet, Rumäniens president, regeringen och den rättsliga myndigheten således ska

säkerställa fullgörandet av de skyldigheter som följer av anslutningsakten och punkt 2 (punkt 4).

Artikel 297 i **den rumänska strafflagen** om missbruk av tjänsteställning, där det föreskrivs att en offentlig tjänsteman som, i sin tjänsteutövning, underlåter att utföra en handling eller utför den på ett bristfälligt sätt och därigenom orsakar skada eller åsidosätter en persons rättigheter eller legitima intressen ska dömas till fängelse i mellan två och sju år och förbjudas att inneha en offentlig tjänst, och artikel 283 om rättsmissbruk, där det föreskrivs att var och en som väcker åtal eller vidtar en förebyggande frihetsberövande åtgärd eller förordnar om att åtal ska väckas mot en person, i vetskap om att personen är oskyldig, ska dömas till fängelse i mellan tre månader och tre år och förbjudas att inneha en offentlig tjänst.

Artiklarna 488¹–488⁶ i **den rumänska straffprocesslagen** om anmälningar rörande alltför utdragna förfaranden. Enligt dessa bestämmelser får en sådan anmälan inges med en begäran om påskyndad handläggning i fall där brotten inte har utretts inom rimlig tid. I pågående brottmål får en sådan anmälan inges ett år efter att åtal har väckts och anmälan ska handläggas av domaren för rättigheter och friheter vid den domstol som är behörig att pröva målet. Om domaren finner att det finns grund för anmälan ska domaren fastställa den frist inom vilken åklagarmyndigheten ska pröva ärendet, dock utan att ge anvisningar eller föreslå lösningar på faktiska eller rättsliga frågor.

Legea nr. 304/2004, privind organizarea judiciară (lag nr 304/2004 om rättsväsendets organisation, artiklarna 88¹–88¹¹, om inrättandet av avdelningen för utredning av överträdelse begångna inom rättsväsendet (nedan kallad utredningsavdelningen) (dessa bestämmelser återges i begäran om förhandsavgörande i mål C-127/19).

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2018, privind unele măsuri pentru operaționalizarea Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție (regeringens lagdekret nr 90/2018 om vissa bestämmelser om utredningsavdelningens verksamhet).

Legea nr. 303/2004, privind statutul judecătorilor și procurorilor (lag nr 303/2004 om domares och åklagares ställning), artikel 99 §, enligt vilken ett åsidosättande av avgöranden från Curtea Constituțională (Rumäniens författningsdomstol) utgör ett fel som kan föranleda en disciplinåtgärd.

Dom nr 1039/2012 från Rumäniens författningsdomstol (nedan kallad Författningsdomstolen) enligt vilken EU-domstolens domar har en allmängiltig (*erga omnes*) bindande verkan på medlemsstatsnivå.

Dom nr 390/2021 från Författningsdomstolen om avslag på invändningen om att bestämmelserna i artiklarna 88¹–88⁹ i lag nr 304/2004 och lagdekret nr 90/2018 är grundlagsstridiga, punkterna 81 och 83–87 (de av den hänskjutande domstolen påtalade delarna):

”81. I den rumänska konstitutionen finns en specialbestämmelse som reglerar förhållandet mellan nationell rätt och unionsrätten, på ett sådant sätt som avses i artikel 148.2 och 148.4 ... Klausulen om anslutning till Europeiska unionen innehåller således i sin tur en klausul om överensstämmelse med [unions]rätten, där det föreskrivs att alla nationella organ i staten i princip är skyldiga att genomföra och tillämpa [unions]rätten. Detsamma gäller för [Författningsdomstolen] som i enlighet med artikel 148 i konstitutionen ska säkerställa unionsrättens företräde. **Detta företräde ska emellertid inte tolkas som ett uteslutande eller förnekande av den nationella konstitutionella identitet som slås fast i artikel 11.3, jämförd med artikel 152 i konstitutionen, som en garanti för en stark kärnidentitet i den rumänska konstitutionen, i vilken inga inskränkningar får göras under den europeiska integrationsprocessen. Denna konstitutionella identitet innebär att [Författningsdomstolen] har befogenhet att säkerställa att konstitutionen har företräde på Rumäniens territorium (se, i tillämpliga delar, dom av den 30 juni 2009, 2 BvE 2/08 m.fl., som avkunnats av Förbundsrepubliken Tysklands federala författningsdomstol).** Enligt anpassningsklausulen i artikel 148 i konstitutionen får Rumänien inte anta en normativ rättsakt som strider mot de skyldigheter som Rumänien har åtagit sig i egenskap av medlemsstat ... men dessa skyldigheter begränsas i viss mån genom konstitutionen, baserat på begreppet ”nationell konstitutionell identitet”. ...

83. Rätten anser att en domstol har befogenhet att pröva huruvida en bestämmelse ”i nationell lag”, det vill säga en bestämmelse som ingår i nationell rätt, är förenlig med unionsrätten mot bakgrund av artikel 148 i konstitutionen. Om domstolen finner att en motsättning föreligger har domstolen befogenhet att ge unionsrätten företräde i tvister som åsidosätter medborgarnas subjektiva rättigheter. Rätten slår hur som helst fast att med begreppen ”nationell lag” och ”nationell rätt” avses i konstitutionen enbart infrakonstitutionell lagstiftning, eftersom konstitutionen har en fortsatt överordnad hierarkisk ställning i kraft av artikel 11.3 i konstitutionen. Mot denna bakgrund ger ... **artikel 148 i konstitutionen inte företräde åt unionsrätten framför den rumänska konstitutionen, vilket innebär att en nationell domstol inte har befogenhet att pröva huruvida en bestämmelse i nationell rätt, som har bedömts vara grundlagsenlig mot bakgrund av artikel 148 i konstitutionen, är förenlig med unionsrätten.** Det rumänska rättssystemet utgörs av samtliga rättsregler som rumänska staten har antagit och som ska vara förenliga med principen om konstitutionens företräde och legalitetsprincipen. Dessa utgör kärnan i rättsstatens principer som slås fast i artikel 1.5 i konstitutionen, där det föreskrivs att ”i Rumänien ska konstitutionen iaktas och ha företräde och lagar vara bindande”. Den enda lagstiftande myndigheten i landet är nämligen parlamentet och staten är organiserad i enlighet med principen om maktindelning och maktbalans – på lagstiftande, verkställande och rättslig nivå – som en del av den konstitutionella demokratin. Konstitutionell demokrati i en rättsstat är emellertid inte något abstrakt begrepp, utan är den verkliga aspekten av ett system där konstitutionens företräde inskränker bestämmanderätten för lagstiftaren som, vid utarbetandet av

rättsliga normer och vid antagandet av normativa rättsakter, ska beakta en rad konstitutionella principer ...

84. Rätten konstaterar att EU-domstolen har begränsat beslutets verkningar i två avseenden genom att slå fast att beslut 2006/928 är av bindande karaktär: Å ena sidan har EU-domstolen fastställt att de skyldigheter som följer av beslutet ingår i uppgifterna för de rumänska myndigheter som är behöriga att samarbeta interinstitutionellt med Europeiska kommissionen (punkt 177 i domen), det vill säga ingår i de uppgifter som ankommer på de politiska institutionerna, parlamentet och regeringen i Rumänien. Å andra sidan har EU-domstolen fastställt att nämnda skyldigheter ska iakttas i enlighet med principen om lojalt samarbete i artikel 4 FEU. *Skyldigheterna kan inte utifrån något av dessa perspektiv åvila de domstolar och statliga organ som inte är behöriga att samarbeta med en politisk institution i Europeiska unionen.*

85. Rätten konstaterar således att tillämpningen av punkt 7 i domslutet i domen, där det föreskrivs att en domstol ”har rätt att, med stöd av sin egen behörighet, underlåta att tillämpa en nationell bestämmelse som omfattas av tillämpningsområdet för beslut 2006/928 och som nämnda domstol – mot bakgrund av en dom från EU-domstolen – anser strida mot beslut 2006/928 eller mot artikel 19.1 andra stycket FEU”, saknar grund i den rumänska konstitutionen eftersom det, såsom tidigare konstaterats, slås fast i artikel 148 i konstitutionen att *unionsrätten ska ha företräde* framför motstridiga bestämmelser i nationell lag. Rapporterna inom ramen för samarbets- och kontrollmekanismen, som upprättades på grundval av beslut 2006/928, utgör inte, på grund av deras innehåll och verkningar, såsom de fastställts i EU-domstolens dom av den 18 maj 2021, unionsrättsliga bestämmelser som en domstol ska ge företräde åt framför den nationella lagstiftningen. Den nationella domstolen får således inte avgöra huruvida rekommendationer ska ges företräde framför nationell lagstiftning, eftersom rapporterna inom ramen för samarbets- och kontrollmekanismen är icke-normativa rättsakter som inte kan komma i konflikt med den nationella lagstiftningen. Denna slutsats gör sig än mer gällande när den nationella författningsdomstolen har förklarat att den nationella lagstiftningen är förenlig med konstitutionen mot bakgrund av bestämmelserna i artikel 148 i konstitutionen.

86. Slutligen anser rätten att *rättsstatsprincipen medför krav på rättssäkerhet*, det vill säga berättigade förväntningar hos mottagarna i fråga om de gällande lagbestämmelsernas verkningar och tillämpning, så att varje rättssubjekt på ett förutsägbart sätt kan bestämma hur den ska agera. Om vissa domstolar på eget initiativ skulle bortse från nationella bestämmelser som de anser strida mot unionsrätten medan andra domstolar tillämpar desamma eftersom de anser att de är förenliga med unionsrätten, skulle bestämmelsernas förutsägbarhet undergrävas kraftigt, vilket skulle medföra en stor rättsosäkerhet och ett indirekt åsidosättande av rättsstatsprincipen.

87. Sammanfattningsvis kan EU-domstolens dom av den 18 maj 2021 i mål C-355/19 inte anses vara en omständighet som kan leda till en ändring av rättspraxis vad gäller den konstaterade påverkan som beslut nr 2006/928/EG har på kontrollen av grundlagsenligheten och underförstått vad gäller åsidosättandet av artikel 148 i konstitutionen. Curtea Constituțională (Författningsdomstolen) ogillar således invändningen om att bestämmelserna i artikel 88^{1.1}–88^{1.5}, artikel 88²–88⁷, artikel 88^{8.1} a–c och e⁸ samt 88^{8.2} och artikel 88⁹ i lag nr 304/2004 är grundlagsstridiga.

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 Frun till klaganden, RS, ingav den 1 april 2020 en brottsanmälan mot tre personer som hade ställning som skyddade vittnen i mål nr 1272/63/2018 och anklagade dem för att ha gjort sig skyldiga till falskt vittnesbörd. I samma anmälan anklagade hon en rättsläkare för att gjort sig skyldig till falskt vittnesbörd och tjänstefel och tre rättsämbetsmän – en åklagare och två domare – för att ha gjort sig skyldiga till rättsmissbruk och tjänstefel vad den förstnämnda beträffar och tjänstefel vad de sistnämnda beträffar.
- 2 I anmälan gjordes det i huvudsak gällande att åklagaren hade inlett straffrättsliga förfaranden, i strid med klagandens rätt till försvar, och väckt åtal på grundval av falska vittnesmål.
- 3 Enligt brottsanmälan skulle domarna ha åsidosatt Författningsdomstolens dom nr 250/2019 under överklagandeförfarandet genom att inte ha prövat och fattat något beslut gällande en ansökan om rättslig omkvalificering och på så sätt ha åsidosatt rätten till försvar.
- 4 Anmälan registrerades vid utredningsavdelningen eftersom brottsanmälan även avsåg personer med ställning som rättsämbetsmän. Den 14 april 2020 inledde utredningsavdelningens åklagare ett straffrättsligt förfarande avseende brotten falskt vittnesbörd, rättsmissbruk och tjänstefel, i enlighet med artiklarna 273, 283 och 297 i den rumänska strafflagen.
- 5 Den 10 juni 2021 ingav RS en anmälan till den hänskjutande domstolen – Curtea de Apel Craiova (Appellationsdomstolen i Craiova), kollegiet för rättigheter och friheter. Anmälan avsåg längden på det straffrättsliga förfarandet vid utredningsavdelningen, och RS yrkade att domstolen skulle fastställa den frist inom vilken ansvarig åklagare skulle slutföra förfarandet.
- 6 Efter en begäran översände utredningsavdelningen brottmålshandlingarna till den hänskjutande domstolen, som konstaterade att handlingarna bestod av 90 handlingar som, till övervägande del, utgjordes av brottsanmälan och ett antal icke efterkomna begäranden som RS hade gjort, via sin utsedda advokat, om att få tillgång till ärendenumret och uppgift om huruvida någon bevisupptagning hade gjorts, om att samråd skulle hållas och om att få tillgång till en kopia av

handlingarna, åklagare MR:s utredning, en skrivelse av den 10 juni 2021 i vilken Curtea de Apel Craiova hade ombetts att offentliggöra det straffrättsliga avgörandet nr 1427/2019, som hade meddelats av det kollegium som hade att pröva anmälan, två utdrag med den skadelidandes och makans personuppgifter, ett kriminalregisterutdrag för den skadelidande, RS, och ett utdrag ur databasen Ecris, rörande mål nr 1272/63/2018.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 7 Den hänskjutande domstolen finner framför allt att RS talan måste bifallas eller ogillas i det nationella målet. Om talan ogillas ska ärendet återförvisas till åklagaren av det skälet att rimlig tid inte har överskridits. Om talan bifalls ska domstolen fastställa en frist för handläggningen av ärendet, som då ska återförvisas till åklagaren. Bristande iakttagande av denna frist medför dock inga rättsliga konsekvenser.
- 8 Den hänskjutande domstolen anser att avgörandet i det mål som den har att pröva kräver en prövning av den nationella lagstiftningen om utredningsavdelningens inrättande och verksamhet, de kriterier som EU-domstolen fastställde i sin dom av den 18 maj 2021 för att avgöra huruvida utredningsavdelningen handlar i strid med unionsrätten och betydelsen av Författningsdomstolens dom nr 390/2021.
- 9 Den hänskjutande domstolen har vidare anfört att den bindande verkan av EU-domstolens domar, enligt rumänsk rätt, indirekt följer av artikel 148.2 och 148.4 i konstitutionen. Den har även fastställts direkt av Författningsdomstolen i dom nr 1039/2012 där Författningsdomstolen slog fast att "[förhands]avgöranden [från Europeiska unionens domstol] har en allmängiltig (*erga omnes*) bindande verkan på medlemsstatsnivå ..." och att "rättsverkan av förhandsavgöranden från Europeiska unionens domstol fastställs genom rättspraxis. Domstolen i Luxemburg har således slagit fast att en sådan dom, rörande tolkningen eller giltigheten av en unionsrättsakt, är bindande för den domstol som har framställt begäran om förhandsavgörande och tolkningen, som utgör en helhet tillsammans med de EU-bestämmelser som EU-domstolen tolkar, är bindande även för övriga nationella domstolar, som inte får göra en egen tolkning av dessa bestämmelser. På samma sätt har förhandsavgöranden direkt effekt, i den meningen att medlemsstaternas medborgare har rätt att direkt åberopa europeiska bestämmelser vid nationella och europeiska domstolar även retroaktivt. Den tolkning som görs av en unionsbestämmelse inom ramen för en begäran om förhandsavgörande innebär således att den aktuella bestämmelsens innebörd och tillämpningsområde klargörs och förtydligas, från och med dess ikraftträdande ..."
- 10 Den hänskjutande domstolen har citerat punkt 59 i dom av den 22 september 2016, Microsoft Mobile Sales International, tidigare Nokia Italia m.fl. (C-110/15) vad gäller den deklatoriska karaktären hos EU-domstolens avgöranden.

- 11 Den hänskjutande domstolen har, med hänvisning till vad EU-domstolen har slagit fast i punkterna 221 och 222 i sin dom av den 18 maj 2021, påpekat att den fråga som uppkommer är huruvida den, även mot bakgrund av Författningsdomstolens dom nr 390/2021, får pröva bestämmelserna om utredningsavdelningens inrättande och verksamhet enligt domen av den 18 maj 2021.
- 12 Att den första frågan måste ställas till EU-domstolen följer av den konflikt som finns mellan domen av den 18 maj 2021 och Författningsdomstolens dom nr 390/2021 och risken för att ett fördragsbrottsförfarande inleds mot Rumänien.
- 13 Vad gäller den andra tolkningsfrågan har den hänskjutande domstolen gjort gällande att den har att välja mellan att tillämpa unionsrätten, i enlighet med domen av den 18 maj 2021, och att tillämpa Författningsdomstolens dom nr 390/2021. Om domaren väljer att tillämpa EU-domstolens dom och bortse från Författningsdomstolens dom nr 390/2021 skulle den emellertid bli föremål för ett disciplinärt förfarande, i enlighet med artikel 99 § i lag nr 303/2004, eftersom underlåtenhet att iaktta Författningsdomstolens avgörande utgör ett fel som kan föranleda en disciplinåtgärd och att domaren, inom ramen för ett sådant disciplinärt förfarande, skulle kunna avstängas från sin tjänst, vilket skulle kunna inverka menligt på domarens oavhängighet vid antagandet av beslutet.
- 14 Nämnda domare anser dessutom att dennes befogenheter har förändrats genom Författningsdomstolens dom nr 1039/2021, vilket allvarligt undergräver domarens frihet att fatta beslut, och har i detta avseende även erinrat om vad Författningsdomstolens domare har angett i deras avvikande yttrande, som strider mot Författningsdomstolens yttrande i dom nr 1039/2021.
- 15 I detta avvikande yttrande anges att domen av den 18 maj 2021 enbart är en bekräftelse på EU-domstolens långvariga och fasta praxis och att Författningsdomstolen överskred sin befogenhet (*ultra vires*) när den bedömde EU-domstolens behörighet utan en konkret begäran från den domstol som gjorde invändningen om grundlagsstridighet.
- 16 Upphovsmännen till det avvikande yrkandet har gjort gällande att domen av den 18 maj 2021 bör vara ett ytterligare argument för att Författningsdomstolen ska ändra sin praxis, men att en sådan ändring under alla omständigheter måste göras på grundval av en noggrann översyn av konstitutionen.
- 17 Upphovsmännen har även gjort gällande, med hänvisning till artikel 148 i konstitutionen, att det i konstitutionen ges systematiskt företräde åt unionsrätten framför divergerande bestämmelser i nationell rätt. Detta företräde får och ska fastställas av varje nationell offentlig myndighet (domstol eller offentlig förvaltning).
- 18 Genom att ålägga alla offentliga myndigheter, inbegripet domstolar, att säkerställa fullgörandet av de skyldigheter som rumänska staten har åtagit sig genom att ansluta sig till Europeiska unionen har lagstiftaren säkerställt ett effektivt rättsligt skydd för alla EU-medborgares rättigheter.

- 19 Inom ramen för den andra tolkningsfrågan har den hänskjutande domstolen även, med hänvisning till EU-domstolens domar i målen C-64/16 och C-216/18 PPU, gjort gällande att bestämmelsen i lag nr 303/2004 om att ett disciplinärt förfarande ska inledas och att en disciplinpåföljd ska tillgripas mot en domare på grund av underlåtenhet att följa en dom från Författningsdomstolen, i fall där ett sådant avgörande från Författningsdomstolen berövar domaren möjligheten att tillämpa den dom från EU-domstolen som domaren anser ha företräde, strider mot kriteriet om oavhängighet som slås fast i artikel 19.1 andra stycket FEU, jämförd med artikel 2 FEU och artikel 47 i stadgan, samt i EU-domstolens praxis.
- 20 Författningsdomstolen ställer i själva verket upp ytterligare villkor för tillämpningen av unionsrättsliga bestämmelser vilka strider mot EU-domstolens praxis, exempelvis villkoret att bestämmelserna ska ”fylla en lucka i konstitutionen” (punkt 49 i dom nr 390/2021), och förbjuder den hänskjutande domstolen att bortse från nationella rättsregler som strider mot unionsrätten.
- 21 Den hänskjutande domstolen anser att Författningsdomstolen förbehåller sig exklusiva befogenheter att tillämpa unionsrätten, trots att denna inte är någon överinstans till Appellationsdomstolen och inte har några som helst befogenheter enligt unionsrätten att ingripa för att korrigera, ogiltigförklara eller bekräfta tillämpningen av unionsrätten vid de allmänna domstolarna i Rumänien.
- 22 Vad gäller den tredje frågan har den hänskjutande domstolen påpekat att klaganden har vänt sig till den nationella domstolen på grund av det alltför utdragna straffrättsliga förfarandet och det faktum att klaganden inte har fått några svar på sina begäranden till utredningsavdelningen i över ett års tid.
- 23 Kollegiet för rättigheter och friheter bör i detta sammanhang undersöka alla omständigheter i ärendet som har påverkat det straffrättsliga förfarandets längd, som klaganden anser vara oskälig, inbegripet de normativa rättsakter som reglerar utredningsavdelningens verksamhet, avdelningens arbetsbörda i förhållande till antalet åklagare, instansnivå och utredningsavdelningens verksamhet i förhållande till domen av den 18 maj 2021. Kollegiet bör därigenom fastställa huruvida avdelningens handlande, enligt nuvarande regelverk och i avdelningens nuvarande sammansättning, är motiverat av tvingande sakliga och kontrollerbara skäl rörande god rättsskipning och huruvida avdelningen kan fullfölja det straffrättsliga förfarandet med iakttagande av var och ens rätt till en rättvis rättegång, inbegripet aspekten rörande förfarandets längd.
- 24 Den hänskjutande domstolen har dessutom att avgöra huruvida utredningen i målet kan återförvisas så att det straffrättsliga förfarandet kan fortsätta vid en åklagarenhet som, mot bakgrund domen av den 18 maj 2021, kan anses handla i strid med unionsrätten.
- 25 Den bedömning som den hänskjutande domstolen har att göra kullkastas dock av Författningsdomstolens dom nr 390/2021, där Författningsdomstolen har slagit fast att ”en nationell domare inte har befogenhet att pröva huruvida en

bestämmelse i nationell rätt, som har bedömts vara författningsenlig med hänvisning till artikel 148 i konstitutionen, är förenlig med unionsrätten”.

- 26 Den hänskjutande domstolen har hänvisat till ett mål angående en domare vid Curtea de Apel Pitești (Appellationsdomstolen i Pitești, Rumänien) vilket det har skrivits om i pressen. Inspektörer vid justitieministeriet har inlett ett disciplinärt förfarande mot domaren på grund av påstådda oegentligheter från domarens sida som ska ha utfört sitt uppdrag i ond tro eller med grov oaktsamhet. Skälet till detta är att domaren, vid handläggningen av ett mål om bestridande av ett förfarandes längd, slog fast, med tillämpning av artiklarna 2 och 19 FEU, beslut 2006/928 och domen av den 18 maj 2021, att utredningsavdelningen ”inte är motiverad av tvingande sakliga och kontrollerbara skäl rörande god rättsskipning och inte har försetts med några särskilda garantier som gör att det kan uteslutas att den riskerar att utnyttjas som ett politiskt instrument i syfte att kontrollera enskilda domares och åklagares verksamhet, vilket kan leda till en inskränkning av de sistnämndas oberoende, och som säkerställer att dess befogenheter kan utövas gentemot de sistnämnda med iakttagande av de skyldigheter som följer av artiklarna 47 och 48 i [stadgan]”. Inspektörerna har vidare tvingat åklagaren att fransäga sig sin behörighet att pröva målet, vilket medför ett åsidosättande av bestämmelserna i artikel 88¹ i lag nr 304/2004 om fastställande av behörig domstol. Enligt justitieministeriets inspektörer ”avser inte den prövning på eget initiativ som domaren vid Curtea de Apel Pitești har att göra tolkningen av EU-domstolens dom av den 18 maj 2021, utan iakttagandet av de processuella regler som är tillämpliga på anmälan avseende förfarandets längd”.
- 27 Mot denna bakgrund vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida praxisen att inleda ett disciplinärt förfarande mot en domare som, på grundval av domen av den 18 maj 2021, har funnit att de nationella bestämmelserna rörande utredningsavdelningen strider mot unionsrätten, är förenlig med principen om domares oavhängighet.

Ansökan om handläggning enligt förfarandet för brådskande mål och i andra hand skyndsam handläggning

- 28 Den hänskjutande domstolen har begärt att EU-domstolen ska tillämpa bestämmelserna i domstolens stadga och domstolens rättegångsregler om förfarandet för brådskande mål eller, i andra hand, bestämmelserna om skyndsam handläggning.
- 29 Begäran grundar sig på den omständigheten att disciplinära förfaranden har inletts till följd av tillämpningen av unionsrätten, nämligen domen av den 18 maj 2021, vilket allvarligt undergräver domstolarnas oavhängighet och rättsväsendets stabilitet. Den osäkerhet som de omtvistade nationella bestämmelserna ger upphov till påverkar dessutom funktionen hos det system för domstolssamarbete som inrättats genom artikel 267 FEUF.